

REPUBLIKA SLOVENIJA

KABINET PREDSEDNIKA VLADE

GOVOR
PREDSEDNIKA VLADE RS JANEZA JANŠE
NA UVODNEM DELU OTVORITVENE KONFERENCE 7. OKVIRNEGA PROGRAMA EVROPSKE
UNIJE O RAZISKAVAH, TEHNOLOŠKEM RAZVOJU IN PREDSTAVITVENIH DEJAVNOSTIH
Ljubljana, 2. marec 2006

Spoštovani gospod komisar,
spoštovani gospod predsednik državnega zbora,
cenjeni visoki gostje,
spoštovane raziskovalke, raziskovalci!

Sodelovanje, zmogljivost, zamisli in ljudje so skupni imenovalci evropskih razvojnih programov. Ti programi pletejo organske vezi med znanstveniki in raziskovalci iz različnih evropskih držav. Ponujajo nove možnosti za gospodarsko sodelovanje med visokotehnološkimi podjetji. Predvsem pa v teh programih v skladu z lizbonsko vizijo o najbolj dinamičnem, na znanje oprtem gospodarstvu na svetu, nastaja novo znanje.

7. okvirni program za raziskovanje in tehnološki razvoj, kateremu predstavitvi je namenjena današnja otvoritvena konferenca, je namreč veliko več, kot pove njegovo ime. Je naša raziskovalna prihodnost, je temelj hitrejšega razvoja Evropske unije in z njo tudi Slovenije, je tisto, kar Slovenci že od nekdaj hočemo. Enakopravno in ustvarjalno sodelovanje v družbi enakih in, če je možno, najboljših.

Sodelovanje na področju znanosti in tehnologije je Evropa vzpostavila še v časih, ko je bila to skupnost za premog in jeklo. Prvi okvirni program je stekel leta 1984; takrat je bila zanj na voljo manj kot milijarda evrov letno. V 7. okvirnem programu, ki se začneja letos, bo sredstev na letnem nivoju več kot sedem milijard evrov. Da je bil tako ambiciozen program financiranja raziskovanja sprejet kaže na to, kako dobro se Evropska komisija, Evropski parlament in druge institucije Evropske unije zavedata pomena znanja za gospodarsko rast in razvoj, pa tudi zaostankov, ki jih na tem področju beleži Evropa za ZDA in Japonsko.

Še preden je Slovenija postala polnopravna članica Evropske unije ste, spoštovane raziskovalke in raziskovalci, že enakovredno in nadvse uspešno sodelovali v preteklih okvirnih in drugih programih Evropske unije. S tem ste pomagali odpirati vrata v skupni kulturni, znanstveni, gospodarski, politični in monetarni evropski prostor. V njem smo suvereni tudi zavoljo vaše raziskovalne ambicioznosti, uspešnosti in odmevnosti.

V četrtem okvirnem programu so slovenske organizacije sodelovale pri skupno 124 projektih, medtem ko se je število projektov že pri 5. okvirnem programu dvignilo na 385. V njih je sodelovalo skupno 481 slovenskih organizacij, kar pomeni, da je sodelovala Slovenija pri 2,2% vseh projektov, ki so se izvajali v okviru tega programa. Preko podpisanih pogodb je prejela več kot 39 mio EUR, to pa je skoraj 2,5 krat več sredstev, kot jih je vplačala.

V 6. okvirnem programu je bil vložek Slovenije 6,5 mio EUR, predvideni priliv preko projektov, ki so bili uvrščeni v ožji izbor za financiranje s strani Evropske komisije, to je bilo 113 projektov, pa je bil 4,5 krat večji.

Po zadnjih uradnih podatkih Evropske komisije so slovenske organizacije podpisale pogodbe za sodelovanje pri skupno 360 projektih, v izvajanje pa je vključeno skupno 429 slovenskih organizacij. Skupna vrednost podpisanih pogodb pa znaša 56,5 mio EUR. Delež pogodb s slovenskimi udeleženci je 5,4%, kar relativno glede na število prebivalcev znatno presega večino drugih članic EU. Za primerjavo: Nemčija je sklenila pogodbe za skupno 3.027 projektov, Velika Britanija za 3.100, Italija za 2.231 in Avstrija za 898 projektov.

Ko bodo znani zaključni podatki pričakujemo, da se bo število pogodb s slovenskimi udeleženci povišalo na okoli 450, skupen priliv pa je ocenjen na okoli 75 mio EUR, kar pomeni, da raziskovalci skrbijo, da je Slovenija na tem področju krepko neto prejemnik sredstev. Vloga slovenskih raziskovalcev je vedno bolj aktivna, vidna in pomembna. Slovenci so koordinatorji mednarodnih konzorcijev, sodelujejo kot recenzenti in so-oblikujejo programske prioritete.

V primerjavi s 5. in 6. okvirnim programom je Slovenija sedaj v neprimerno boljši vlogi. Vemo, kaj hočemo, imamo potrebne izkušnje, poznamo naše razvojne prioritete in imamo tudi moč, da v družbi najboljših to tudi storimo. Strukturne reforme, ki jih izvajamo, spreminjajo systemske parametre, izboljšujejo institucionalno razvojno klimo in spodbujajo posameznike ter podjetja k hitrejšemu in kvalitativno boljšemu razvoju.

Prepričan sem, da bo 7. okvirni program, kot največji evropski in tudi največji svetovni javno financiran raziskovalni program, spodbudil vsakega našega raziskovalca in raziskovalko, da svoje ideje in ambicije deli in uresničuje z drugimi v Evropi in izven njenih meja.

V 7. okvirnem programu se tako pomembno srečujeta tudi evropska in nacionalna raven. Slovenski problemi so na nek način zelo podobni evropskim, le še bolj potencirani. Evropa zaostaja za ZDA in Japonsko pri sredstvih, ki jih za raziskave in razvoj namenja industrija, Slovenija tukaj zaostaja še nekoliko bolj. V Evropi je delež raziskovalcev v delovni sili pol manjši kot v ZDA ali na Japonskem, v Sloveniji pa je, žal, manjši kot v Evropi. Evropa ima primerljivo število znanstvenih objav kot njeni tekmi. Na tem področju je tudi Slovenija zelo uspešna. Za Japonsko, ZDA in Evropo pa zaostajamo pri patentih.

Ta, tako imenovani evropski paradoks kaže na ogromno zakladnico znanja, a na žalost majhno, premajhno sposobnost družb in gospodarstev, da bi to znanje preoblikovali v koristne izdelke, storitve in rešitve aktualnih težav: od tehnoloških, zdravstvenih, okoljskih in socialnih. Morda se pri nas ta paradoks kaže še izraziteje: zelo velika količina dobrega znanja, objavljenega v uglednih mednarodnih revijah, številne zanimive ideje in tehnološke zamisli, ki pa se prepogosto ustavijo pri prvih ali drugih vratih krute realnosti.

Toda veliko lahko izboljšamo. V okvirnih programih je doslej sodelovalo malo podjetij iz Slovenije, kar pomeni, da so naši raziskovalci v evropskih projektih zapravili priložnost, da bi pomagali domačemu gospodarstvu. Na eni strani je potrebno z razvojno pomočjo slovenska podjetja spodbuditi k sodelovanju v okvirnih programih. Po drugi strani pa je potrebno motivirati raziskovalce, da bodo našim podjetjem pomagali vstopiti v mednarodne konzorcije. Ne gre samo za znanje, ki tam nastaja, gre tudi za poslovne priložnosti, odpiranje trgov in vzpostavljanje kontaktov v okviru smetane evropskih visoko-tehnoloških podjetij, ki se srečujejo na številnih dogodkih, kjer ti projektni konzorciji izmenjujejo izkušnje.

Kako uspešno vzpostaviti in oživiti »trikotnik znanja« - ustvarjanje in nemoten pretok znanja od izobraževalnih institucij, preko raziskovalnih institucij do opredmetene dodane vrednosti na konkurenčnem svetovnem trgu - je torej ključna naloga tako evropskih kot slovenskih naporov!

Vlada Republike Slovenije se razvojnih izzivov jasno zaveda. Vsi vladni strateški razvojni in reformni dokumenti, katerih skupni cilj je doseganje višje življenjske ravni prebivalcev Slovenije ter bolj konkurenčno in uspešno gospodarstvo, so zasnovani in ciljno vodeni v to smer. Skupno delo strokovnjakov in gospodarstvenikov pri razvoju novih tehnoloških, organizacijskih, oblikovalskih, tržnih in drugih poslovnih rešitev je najboljša pot do večje inovativnosti in odličnosti gospodarstva.

Reforma visokega šolstva, inovativnost za rast gospodarstva, davčne olajšave za vlaganje v znanje, mladi raziskovalci v gospodarstvu, delovanje Tehnološke agencije Slovenije, spodbujanje prenosa svetovnih tehnologij v Slovenijo, povezovanje gospodarstva z univerzami. Vse to so instrumenti in ukrepi, ki jih vlada vzpostavlja in razvija pri izvajanju Nacionalnega raziskovalnega in razvojnega programa v Sloveniji.

Vendar so za pomembne razvojne premike potrebni dolgoročni napor celotne družbe. Slovenija je trdno odločena, da je na znanju utemeljen razvoj naše družbe, ki ga smiselno podpira tudi 7. okvirni program raziskav in tehnološkega razvoja, edina prava in možna prihodnost Slovenije.

Meje, ki obstajajo pri doseganju ciljev, si ljudje ponavadi postavimo sami. Prepričan sem, da smo jih sposobni prestaviti, tvegati in reči: »Zakaj pa ne!« Kajti življenje postavlja pred nas neskončen niz priložnosti. Če jih hočemo izkoristiti čim več, ne smemo izpustiti nobene.

Uspešno sodelovanje vas, slovenskih raziskovalcev v 7. okvirnem programu, lahko bistveno prispeva k oplemenitvi slovenskega gospodarstva z odličnim znanjem ter k njegovi večji konkurenčnosti, s tem pa seveda tudi k odpiranju novih delovnih mest. In nenazadnje tudi k uspešnejšemu ohranjanju zdravja slovenskih državljanov ter učinkovitejšemu varovanju okolja.

Spoštovani,

s prireditvijo kot je današnja vas poskušamo, raziskovalce in industrijo, spodbuditi k sodelovanju v evropskih projektih. Zato sem prepričan, da se boste ambiciozno vključili v 7. okvirni program. Če parafraziram J.F.Kennedyja: »Ne zato, ker bi bilo to lahko, ampak zato, ker je to težko«. Sedaj smo obrnjeni v pravo smer, smer razvoja in napredka, zato je vse, kar moramo storiti, to, da hodimo naprej.

Hvala.